

FORRÁSOK

A Borszékért Alapítvány és a Borszéki Polgármesteri Hivatal közérdekű lapja

XXV. évfolyam 7. szám, 2021. július

MŰTEREM - A GYERMEKEK
RAJZAIBÓL SZERVEZTEK KIÁLLÍTÁST

3.

ÚJ DIMENZIÓKAT NYIT AZ
INEFFABLE ZENEKAR

4.

BORSZÉKI VÁROSNAPOK
PROGRAM

8.

KÖZTEREKET ÉS UTAKAT ÚJÍTUNK

Kerek sportpálya környéke/ fotó: statiuneaborse.ro

Négy kilométernyi út aszfaltozása, illetve 22 ezer négyzetméternyi közterület felújítása – ezekről is szól az a nagyszabású integrált pályázat, amelynek finanszírozási szerződését ez év áprilisában írtuk alá. Folytatjuk a Regionális Operatív Programon keresztül megvalósuló beruházás ismertetését.

Legutóbb a helyi iskola teljeskörű felújításának részleteit ismertettük, most az integrált pályázat egy újabb szeletét vesszük górcső alá.

Mint arról már korábban beszámoltunk, közel 31 millió lejből újulhat meg Borszéken az iskola, a kulturális központ, szociális otthonokat építünk, utakat korszerűsítünk, illetve közterületeket teszünk rendbe.

A köztereket érintő munkálatok részeként felújítjuk a polgármesteri hivatal mögötti udvart, ahol parkolókat alakítunk ki. Ugyanakkor a jelenlegi betonalapú focipálya helyére műgyepes sportpálya épül, illetve az óvoda udvarának rendbetételével együtt a tanintézmény mögötti játszótér is teljesen újraépítjük.

Az ortodox templom mögötti területen egy kisebb parkot hozunk létre, ebben egy

egyedi kialakítású amfiteátrum is helyet kap, amely különböző rendezvények megtartására lesz alkalmas. Természetesen a játszótér sem maradhat ki, a gyönyörű sétányokkal.

Szintén megújul a Kossuth forrás körüli tér, ahol sétányok lesznek kialakítva, utcai bútorzatot kap ez a városrész, és természetesen játszótér is lesz a helyszínen.

(folytatás a 2. oldalon)

(folytatás az 1. oldalról)

Felújításra váró utca / fotó: statiuneaborse.ro

A régi poliklinika épületével szemben található területen ugyancsak parkot alakítunk ki, lesz egy kültéri kondipark, játszótér és tenispálya, szép sétányokkal tarkítva.

A Kerek foci pálya melletti területen műgyepes tenispálya létesül, és természetesen az elmaradhatatlan játszótér és sétányok,

illetve ezen a részen parkolók is helyet kapnak.

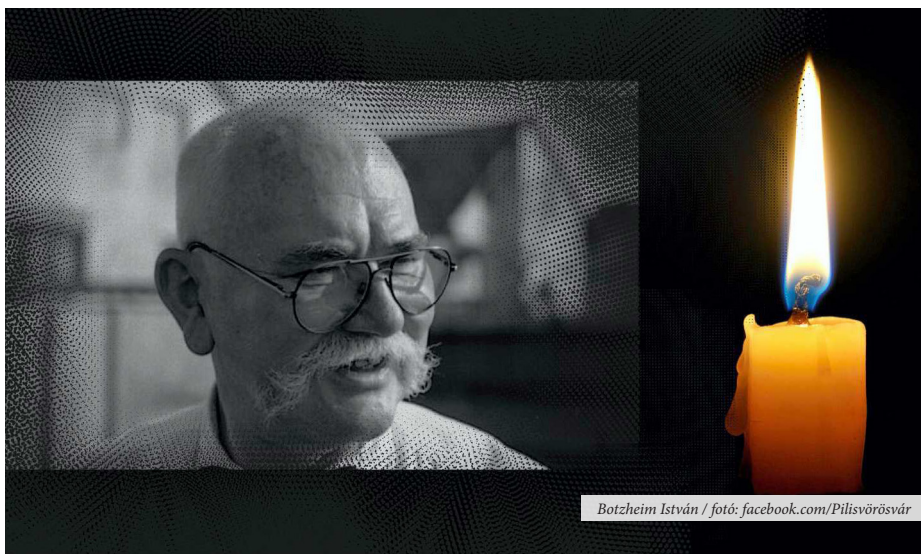
Az integrált projekt keretében bővítjük az úthálózatot a település terjeszkedési irányába, ennek során az új szociális lakásoknak otthont adó ingatlanokhoz is felújítjuk az útszakaszt. Ugyancsak modernizáljuk töb-

bek között a következő útszakaszokat: az Új és Nádas utcák közötti összekötő utat, a panziók felé vezető összekötő utat, a Bánya, Mezei, Nyír és Faget utcák egy-egy szakaszát. A beruházás révén kiépítjük a sípályákkal átellenben található Nagymező úthálózatát, járdákkal és vízelvezető árkokkal együtt. A felújítandó útszakaszok hossza eléri a 4 kilométert.

„Szeretnénk azt elérni, hogy ne legyen olyan utca Borszéken, amelyet ne borítson aszfalt vagy legalább kockakő. Ugyanakkor a közterületek felújításával minőségi életteret szeretnénk biztosítani a lakóknak és a hozzánk látogató turistáknak egyaránt. Azt is szeretném hangsúlyozni, hogy minden felújítandó útszakaszon és közterületen korszerű közvilágítást is telepítünk” – fogalmazott Mik József polgármester. Hozzátette, a most felsorolt munkálatokkal kapcsolatban a következő hónapokban fog lezajlani a közbeszerzés a tervezésre és kivitelezésre, a tervek szerint jövő tavasszal kezdődne el a konkrét megvalósítás.

Rédai Botond

BÚCSÚ PILISVÖRÖSVÁR VOLT POLGÁRMESTERÉTŐL, BOTZHEIM ISTVÁNTÓL

Botzheim István / fotó: facebook.com/Pilisvörösvár

Pilisvörösvár Borszék testvérvárosa 2009. óta, de a kapcsolat a két település önkéntes tűzoltói között 1999-ben kezdődött. 1999 novemberében egy Magirus-Deutz tűzoltó autót kaptunk ajándékba. A testvértelépülési kapcsolat azóta is töretlen. Az ottani Schiller Gimnáziumban végzett Móga Renáta, isko-

lán magyar szakos tanárnője.

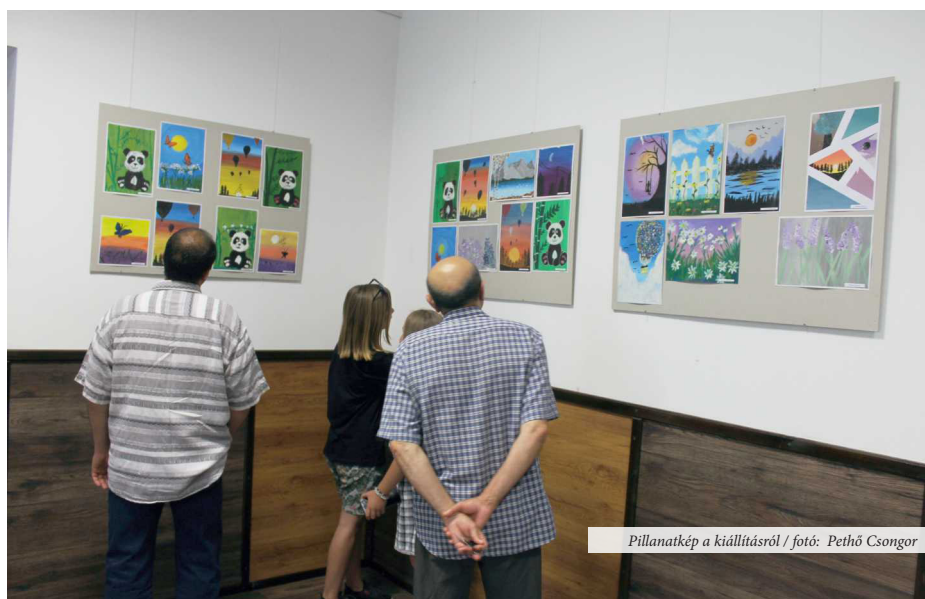
A jelen írás Botzheim István volt pilisvörösvári polgármester emlékére készült, akinek temetése e hónap 22-én volt. Borszékot Mik József polgármester és jómagam képviseltük. Az egyházi szertartás után dr. Fetter Ádám Pilisvörösvár jelenlegi

polgármestere méltatta a volt polgármester érdemeit, illetve Grohom István részletekbe menően felsorolta mind az életrajzi adatait, mind az általa végzett megvalósításokat. Jelen írás terjedelmi okok miatt nem tudja felsorolni mindazt, ami elhangzott a méltatásokban. Három gyermek édesapja és 9 unoka nagyapja boldog házasságban élt Vida Ilona Máriával, aki odaadással gondozta beteg férjét halála napjáig. A bányagépezs mérnök és gazdasági mérnök oklevéllel rendelkező szakember két mandátumban is vezette a várost, megvalósítások sokasága igazolja hozzáértését, rátermettségét. Nyugdíjazása után is aktív társadalmi életet élt, támogatva a település egyházait. Helytörténeti kutatásokat végzett és az interneten rendszeresen közzétette véleményét. Többször volt Borszéken, 2002-ben emlékfát is ültetett városunkban. Mi is többször voltunk vendége egy-egy grillparti erejéig. „Nagy lelkesedéssel ápolta a testvértelépülési kapcsolatokat” summázta búcsúztatójában Grohom István volt polgármester. Tisztelettel és hálával gondolunk kedves barátunkra és családjának vigasztalást kívánunk!

Farkas Aladár

MŰTEREM

A GYERMEKEK RAJZAIBÓL SZERVEZTEK KIÁLLÍTÁST

2021. július 27-dikén kiállítást szerveztek Borszéken azon 27 diák munkáiból, akik július 5–16 között részt vettek a Műterem - képzőművészeti foglalkozás kicsiknek és nagyoknak című programon,

melynek szervezője a Fundația Pro Borssec Borszékért Alapítvány és a Csíkszeredai Gyermek Ház Maroshévíz fiók volt. A 10 napos tevékenységen – melynek a Zimmethausen Szaklíceum adott otth-

ont - a Borszéken működő szobrászat kör diákjai vehettek részt, ezen foglalkozásokon született meg a kiállítás anyaga.

“Van akinek jó a sok tananyag, van akinek a kevés is sok.” – fogalmazott Móga Attila rajztanár megnyitóbeszédében. Többek között arra hívta fel a figyelmet, hogy nem vagyunk egyformák, mégis a kötelező oktatásban minden egyén ugyanabból a 2 - 3 tárgyból kell kiválóan teljesítsen. A projekt alapú tevékenységeknek hiánypótló szerepük van az oktatásban. Továbbá az iskolán kívüli tevékenységek fontosságáról beszélt és egy állandó műterem működésének fontosságáról, ahova évközben heti rendszerességgel összegyűlnek az érdeklődő diákok, fiatalok rajzolni festeni. Kiemelte, hogy ennek megvalósítására adott a partnerség az iskola vezetősége részéről. A rendezvény végén minden résztvevő diák emléklappal távozott.

Az esemény főtámogatója a Communitas Alapítvány volt.

Móga Renáta

LÉLEKMELEGÍTŐ

TERÁPIÁS LEHETŐSÉG FÉLELMEINKRE AZ EVANGÉLIUMI PASZTORÁLPSZICHOLÓGIA SZERINT

Miután az előző írásaimban elemeztük az emberi életünkben megjelenő félelmeink okait, összefüggéseit, valamint az életünkre gyakorolt hatásait, szükségszerűnek láttam a folytatásban, tételesen leírni azok számára, akik tenni is akarnak félelmeik feloldásáért, azon terápiákat, módszereket, amelyet keresztényként megtehetnek önmaguk érdekében.

Az első megnevezése a kauzális terápia vagyis magyarul az oksági gyógy mód. Megkeresni az alapot, az okot. Mivel az ember nem csak test, hanem lélek is, ezt nem hagyhatjuk figyelmen kívül a terápiák során. Szent Pál ezt az egységet így fogalmazza meg az első tesszalónikiakhoz írt levelében a 5,23-ban: “A békesség Istene szenteljen meg benneteket, hogy tökéletesek legyetek. Őrizze meg szellemeket, lelketeket és testeket feddhetetlenül Urunk, Jézus Krisztus eljöveteleig.” Pascal, a nagy francia filozófus egyszer kijelentette, hogy minden ember szívében van egy Isten alakú vákuum, amit senki más nem tud betölteni, csak maga Isten. Ez a

hiányérzet hajtja az embert állandóan, hogy megtalálja identitását és békességét. Lehetetlen igazi, tartós elégedettséget elérni csupán az elmén, az érzelmeken vagy a testen keresztül!

Ez a lelki űr keletkezése a bűnbeeséssel egyidejű és a Szentírás halálnak nevezi. Ugyanis Ádám és Éva lázadásának a következményeként bejött az emberiség életébe Isten büntetéseként a lelki halál. Így tehát egy elkövetett bűnnek nem csak külső, társadalmi, a családban átélte rossz következménye van, hanem belső is, amire nem figyel a ma embere. Lelki halottá teszi önmagát az ember. Meghal önmagának. Ez a lelki halál azóta az emberiségben nemzedékről nemzedékre vándorol, emiatt csak átmenetileg lehetséges az öröm, a békesség megélése, de tartós megoldást az emberek problémájára csak az Istennel való megbékélés adhat.

Mivel az ember test és lélek, emiatt ugyanúgy, ahogyan vannak testi szükségletei, vannak lelki szükségletei is, ami az Istenkeresésben nyilvánul meg. Ez tény, bármennyire

is mellőzi, vagy nem vesz tudomást róla az ember. Fontos szem előtt tartanunk a terápia során, hogy az embernek azt a részét, ami tulajdonképpen stabilizálja és motiválja magát a teljes embert, működésbe kell helyezni. Tim Lahaye: Győzelem a depresszió felett c. könyvében egy négy hengeres autóval hasonlítja össze az ember működését, amiből ha az egyik henger nem üzemel, vagyis csak három hengerrel erőlködik, mivel a lelki természete még halott, nem működik. Erre a megoldás a lelki „henger” üzembe helyezése, vagyis, ahogy Jézus felhívja Nikodémus figyelmét, újjá kell születni. Ez az első lépés, felismerem, elismerem, hogy elkövetett bűneim miatt lelki halott vagyok, – az ok felismerése – ezért nem megy, nem működik rendesen minden az életemben. Lehet egy életem át más vagy a világot és annak történéseit hibáztatni, de ez nem fog segíteni rajtad. A gyógyulás, az újjászületés felé vezető első lépés az őszinte beismerés, hogy baj van. Hiába hazudom a világnak, hogy minden rendben, belül, ott legbelül érzem ennek hamis voltát.

ÚJ DIMENZIÓKAT NYIT AZ INEFFABLE ZENEKAR

Ineffable zenekar / fotó: facebook.com /ineffable

Július 17-dikén újra színpadon láthatuk, hallhattuk a borszékiek számára már jól ismert Ineffable zenekart. Ezen esemény és a nemrég megjelent *New Dimension* (új dimenzió) lemezük kapcsán beszélgettem az együttes ritmus szekcióját biztosító Szereceán testvérpárral, Ossziánnal (dob) és Tihamérrel (basszus gitár, synth bass). Szó esett pandémia alatti tevékenységről, stúdióban és home officeban végzett munkáról, egyetemről, jazztörténetről, sikerekről és egy, a világon egyedülálló projektről.

M.R.: A hétvégén koncerteztetek Borszéken. Meséljete egy picit erről az élményről!

Tihamér: A nyáron kevés fellépésünk volt, és nem is lesz sok. Még él ez a pandémiás helyzet ebben a szakmában. Pont emiatt nagyon jó élmény volt újra színpadra állni. Bensőséges, közvetlen légkör alakult ki, igaz, az emberek többségét jól ismertük. Jól esett, hogy ilyen sokan eljöttek ebben a nagy melegben is. Nagyon támogató az itthoni közönség annak ellenére, hogy nem populáris zenét játszunk.

Osszián: Rég láttunk közönséget, jó volt előben tapsot hallani, jól esett a visszataps is, mert ugye online, kamerák előtt nem lehet újrázást kérni. Nagyon jól esett, hogy a diákjaim, a szüleik és a munkatársak is eljöttek. Köszönet a hangosításért Virginás Zsoltnak és Blaga Florinnak.

M.R.: Hadd legyenek egy picit gonosz. A

koncerten bemutatkozásakor megütötte a fülem, hogy Rékata, az énekesnő, csíkszeredai zenekarként mutatott be benneteket.

Osszián: Igen, én hozzá is fűztem, hogy „és borszéki”. Nehéz ez a kérdés, hiszen négyen vagyunk, különböző településekről. Az igaz, hogy a zenekar fele borszéki, de az együttes Csíkszeredában alakult, ott is működött, próbált, míg különböző városokba nem kerültünk. Tehát a zenekar szülővárosa Csíkszereda, ezért hivatkozunk elsődlegesen erre a településre.

M.R.: Pörgessük egy picit vissza az időt 2020 elejére, a világjárvány előtti hónapok időszakára. Milyen eseményeket emelnétek ki ebből az időszakból?

Osszián: 2020 januárjában a Budapest Jazz Clubban játszottunk, Barabás Lőrinc trombitással, teltház előtt. Nagyon furcsa volt – jó értelemben –, hogy az egyik haverunk, a One More Minute gitárosa el akart jönni, de nem kapott jegyet, hiszen ez Budapest egyik legnagyobb jazzklubja.

Tihamér: Pontosabban a Random Szerda keretén belül mentünk el zenélni. Ez egy Barabás Lőrinc által szervezett jamsession, improvizációs est. Minden hónapban kiválasztanak egy szerdai napot, amikor meghívják egy vendégelőadót. A mi esetünkben ez azért volt különleges, mert mi egy konkrét zenekar vagyunk, és nemcsak improvizáltunk, hanem saját dalokat is játszottunk.

M.R.: Mi történt februárban?

Osszián: Február elején a budapesti A38-as hajón koncerteztünk, a Petőfi Irodalmi Múzeum szervezésében.

Tihamér: Itt találkoztunk Sánta Miriám kortárs költőnővel, aki több költeményét is átküldte nekünk. Mi kiválasztottunk egyet, a Koordinátákat, és megzenésítettük.

Osszián: Az eredeti címe konkrét földrajzi koordináta, Románia koordinátái.

Tihamér: Igen, mi leegyszerűsítettük, s a már készülő albumunk anyaga lett. A *New Dimension* című lemezről ekkor már kész volt az Andrei Robin Proca által írt *Împreună* dalunk, valamint 2019. december utolsó napján tettük össze a *Take me-t*, (s utána elmentünk szilveszterezni). Az összes többi szám a pandémia körülményei között született.

M.R.: Tehát az album, három dal kivételével, online munkában jött létre. Hogy él-tétek meg ezt a karanténos időszakot?

Osszián: 2020 márciusában nem történt semmi, zéró.

Tihamér: Igazából online munka volt. A Koordinátákat is így vettük fel, home session-ban. Ezt úgy kell elképzelni, hogy az együttes billentyűse, Marci készített egy demo verziót, egy zenei alapot, amire mindenki rögzítette a saját sávját, majd ezeket összekevertük. De személyesen nem találkoztunk. A *Take me-t* is ugyanígy rögzítettük.

M.R.: Meddig tartott ez az online munka?

Tihamér: Július 10-dikén volt egy online koncertünk az A38-as hajón. Budapesten a Dürer Kertben találkozott először az egész csapat, ott volt egy próbánk, ezután következett ez a nagyon érdekes koncert. Nehéz volt közönség, visszajelzés nélkül zenélni.

M.R.: Hogy képzeljem el ezt a koncertet?

Osszián: A színpadon csak mi voltunk, a hangosítók, a stáb és a kamerák. Körülöttünk minden más - a nézőtér, a székek - feketeségben úszott. Őszintén, én le se néztem a színpadról. A koncertet az M2 Petőfi közvetítette felvételtől.

Tihamér: Az volt az érdekes, hogy zsinórban kétszer voltunk az A38-on, de a kettő közt fél év telt el, s nem volt más fellépésünk.

M.R.: Ennek azért volt egy előnye, ha jól gondolom. Addig is maradt időtök a lemezen dolgozni.

(folytatás az 5. oldalon)

(folytatás a 4. oldalról)

Tihamér: Igen, a nyár folyamán egy alkotótáborban összeállítottuk a lemez gerincét, utána teljesen online dolgoztunk. Nagy nehezen egy kétnapos próbát tudtunk összehozni, de kevés esélyünk volt találkozni. Szoftverek, mindenféle technikai eszköz segítségével rögzítettük az anyagot, küldtük egymásnak, online meetingeket tartottunk. Közben a csapat fele online egyetemezett.

Osszián: Én szerencsére tudtam folytatni a tanítást. Egyenként fogadtam a gyerekeket dobolni, az elméleti órákat viszont én is online tartottam.

M.R.: Hogyan született meg a lemez végleges verziója?

Tihamér: Én és Marci otthon rögzítettük a magunk részét. Azokat a részeket viszont ahova jó akusztikai körülmény szükséges (dob, mikrofon), a Mountain Air, a nagy közönség számára is ismert Bagossyék stúdiójában vettük fel.

Osszián: A Breath című számunk kivételével, mert az a csíkszeredai Role zenekar Big Sound Studiojában készült.

M.R.: Jól érzem, hogy ez egy nagyobb közönség számára szánt album?

Osszián: Igen, egy kicsit cél is volt, hogy a közönség számára is hallgathatóbb legyen.

Tihamér: De ugyanakkor még zenekaron belül is mindenki szereti, élvezzük játszani. Egy olyan letisztultság jellemzi, ami még elég teret ad a kibontakozásra. Egy jó aranyközépút, amit lehet majd finomítani egy következő lemezen.

Osszián: Az lenne a jó, ha egyaránt elhívnának bennünket jazz és könnyűzenei fesztiválokra is.

Tihamér: Lényeg az, hogy a zenénk tánccolható legyen. Mert a jazz eredetileg tánccolható zene, ez volt az első populáris műfaj. Amerikában a jazzstenderdek voltak az első slágerek, erre táncoltak. Aztán a néger zenészek megunták, hogy mindig ők húzzák a táncosok talpalávalóját, s direkt olyat kezdtek játszani, amire már nem lehetett táncolni. Akarattal távolodott el a közönségtől, a művészi felé törekedtek. Pedig a jazz a show businessről szól.

M.R.: Ha már szóba hoztad a show businessst. Épp egy nagy projekten dolgoztok, a VR360-on. Mesélnék róla, mi ez?

Tihamér: Eredetileg élő lemezbemutató

Szerecán Osszián / fotó: facebook.com / The Jam Community

koncertet terveztünk, de az nem jött össze. Így döntöttünk az online bemutató mellett, azonban nem egy átlagos koncertre gondoltunk, valahogy különlegesebbé szeretnénk volna tenni. A menedzserünk találta egy produkciós irodát. A zenei részt a sepsiszentgyörgyi Popas Production, míg a vizuális részt a bukaresti Loop Virtual Reality Solutions rögzítette. Tudtunkkal ez a világon az első ilyen jellegű projekt.

Osszián: A VR virtuális valóságot jelent. Ahhoz, hogy teljesen át lehessen élni az élményt egy VR szemüvegre van szükség. Ebbe kell behelyezni egy telefont, ezen elindítani egy YouTube felvételt, és ha forgatjuk a fej-

Szerecán Tihamér / fotó: facebook.com / The Jam Community

ünket, olyan élményt nyújt, mintha benne lennénk az adott virtuális térben. Ennek olyan változata is van, amelyikkel nemcsak körbenézni lehet, hanem teljesen élethűen,

3D-ben láthatjuk az adott teret. Elképesztő, amikor kipróbáltam, meglepődtem. A stúdióban kaptunk mi is egy ilyen szemüveget. A szemüveg által közvetített tér egy lift volt, ami felvitt a 100. emeletre, ahol pusztán egy deszka állt. Ezen ki lehetett menni egy szakadék fölé.

Tihamér: Én is kipróbáltam, le is ugrottam. Csak azt éreztem, hogy esem-esem, tudtam, hogy nem fogok meghalni, de akkor is nagyon durva élmény volt.

M.R.: Te jó ég! Ez a ti esetetekben akkor azért is különleges, mert mi nézők felmehetünk a virtuális színpadra, s ha akarjuk, közelről nézhetjük, ahogy Marci zongorázik, vagy ahogy Osszián üti a dobokat!

Osszián: Igen, mindenre nagyon kellett vigyázzunk, mert az utolsó izzadságcsepp is látszik. Mindenkit nagyon közelről, 1-2 méterről rögzítettek, két kamerával.

Tihamér: Az is nagyon érdekes, hogy ha az ember forgatja a fejét nemcsak a látvány változik, hanem a hangzás is.

Osszián: Mondjuk, ha Marci felé fordulunk, akkor őt halljuk hangosabban, és ha én épp a bal oldalán dobolok, akkor onnan lehet hallani a dobokat. Ilyen jellegű produkciók már vannak az interneten, de csak egy-két dal. Nem tudunk arról, hogy egy teljes albumot meg lehetne így hallgatni.

M.R.: Mikor fog ez megjelenni?

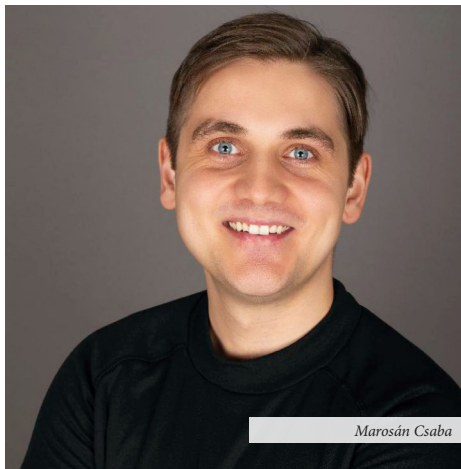
Osszián: Még tartanak az utómunkálatok, nagy valószínűséggel egy-két hónapon belül lesz majd elérhető. Itt jegyezném meg, hogy ez a projekt nem jöhetett volna létre a Borszéki Polgármesteri Hivatal, valamint a Harmopan KFT. támogatása nélkül, akiknek ezúton is köszönjük segítségüket.

M.R.: Végezetül, milyen terveitek vannak a közeljövőben?

Tihamér: A projekt megjelenése előtt és után is lehet számítani néhány meglepetésre. Nemsokára megjelenik a Borszáken forgatott Fear is a color című dalunk videoklipje, ezenkívül zenélni fogunk Kolozsváron a TIFF-en, a Jazz in the Parkban, valamint egy szimfonikus projekten is dolgozunk.

M.R.: Igazán köszönöm a beszélgetést, sok sikert kívánok minden elöttetek álló tervhez, és izgatottan várjuk a virtuális lemezbemutatót!

HUMOR AZ IRODALOMBAN

Marosán Csaba

Július 27-dikén igazán jó hangulatú estét tölthetett el az, aki városunk művelődési házába tévedt. A Kolozsvári Állami Magyar Színház testületének egyik legifjabb tagja csalt mosolyt a nézők arcára bő másfél órán keresztül.

A zilahi származású színész, Marosán Csaba évekkkel ezelőtt egy kultúra- és nemzet-megtartó missziót álmodott meg. Különböző egyéni műsorokat, irodalmi esteket állított össze, melyekkel Kárpát-medence szerte járja a magyarlakta települések templomait, iskoláit, eleget téve Reményik Sándor fel-szólításának "Ne hagyjátok a templomot s az iskolát". Így jutott el településünkre is, ahol a Humor az irodalomban című előadásával ör-

vendeztette meg a szép számban összegyűlt közönséget. Előadása során megtudhattuk, hogyan beszélt Arany János angolul, milyen népdalokba ágyazott színszimbolikával üzen-tek egymásnak dédszüleink, mitől magyar a magyar, sőt még néhány Romhányi József versen is derülhettünk. Arra is fény derült, hogy a The Flintstones, vagyis a Frédi és Béli, a két kőkorszaki szaki című rajzfilmsorozat se lett volna hollywoodi kasszasiker, ha nem a fent említett szerző írja a magyar szöveg-könyvet.

Összességében egy igazán könnyed, iro-dalommal fűszerezett előadásnak lehettünk szem- és főként fültanúi.

Móga Renáta

NYELVÉBEN ÉL ORDÍT, MINT A FÁBA SZORULT FÉREG

Ha szólásunk szavait közkeletű jelen-tésükben vesszük, teljesen értelmetlennek látszik ez a kifejezés. Tudjuk, hogy a szólás azt jelenti: kétségbeesetten, kegyetlenül ordít; de a fába szorult férget még senki sem hallotta ordítani. Hogyan keletkezhetett mégis ez a különös szóláshasonlat?

Megoldódik a kérdés, ha tudjuk, hogy a régi nyelvben – és némely tájszólásban – a FÉREG szónak kártékony vadállat, farkas jelentése is van. (A farkast az ország bizonyos vidékein ma is toportányféregnek nevezik.) A fa sem jelent mást ebben a kifejezésben, mint valami farkasfogó eszközt, csapdát. Ta-

lán olyasféle vadfogó tör lehetett, amilyent manapság is használnak (szerte a világon) vaddisznó, róka fogására. Régen fatörzsbe is beépítették a különböző módon működő csapdákat. Minél jobban próbál szabadulni az állat, annál jobban tart a csapda és szörnyű fájdalmat okoz az állatnak.

Hasonló vadfogó szerkezetet használtak – talán még ma is – Svédországban, Finnországban, Ukrajnában amikor még nagy-sok volt a farkas. Így vezethető vissza a szólás eredete a finnugor együttélés korára annál is inkább, mert a finnek is ismernek és használnak egy ilyenforma szólást.

Ha ilyen ősi eredetű is ez a szólás-használat, valószínű, hogy egy újabb szem-lélet us hozzájárult a fennmaradásához. Manapság nemigen hallunk farkasfogó csap-dáról, de tudjuk, hogy létezett a farkasverem a nádasokban, erdőben meghúzódo farkasok fogására. Néha a több méter mélységű verem fenekéről több hegyes karó meredezett felfelé. A felnyársalt farkas szorult helyzetében mit tehetett mást? Ordított, mint a fába szorul féreg, akarom mondani farkas.

Utánanézhetünk O. Nagy Gábor szó-tárában a szólás eredetének, de az ott mega-dott forrásokat is felkereshetjük.

Ballai Erzsébet

KÖNYVSAROK

Borszék neves vendégei a legrégibb időktől napjainkig

Farkas Aladár, helytörténész újabb nagy-szabású munkájának gyümölcse Borszék neves vendégei a legrégibb időktől napjainkig című kötete.

„Az évszázadok során nagyon sokan meg-fordultak Borszéken. Az első világháború előtt gyakori vendégek voltak a főurak (grófok, bárók), nemes emberek. A két világháború között a szomszédos Moldvából érkeztek a gazdag bojárak, kereskedők. A fennmaradt vendéglisták (kurlisták) őrzik a vendégek adatait. A második világháború után a pol-gárság is lehetőséget kapott, hogy nyaraljon, gyógykezelésekkel kényeztesse magát, emel-lett pedig magas rangú tisztségviselők, állam-elnökök, miniszterek, egyházvezetők [...], a kultúra jeles képviselői töltöttek el több-kevesebb időt Borszéken.” olvasható a kötet hátlapján. S hogy kik is ezek az emberek? A

szerző névsor szerint mutatja be a több mint 700 hírességet. Megtudhatjuk például, hogy Habsburg-Lotaringiai Gizella magyar, cseh, bajor hercegné, Lipót bajor herceg felesége 1873-ban látogatta meg településünket. Arról is olvashatunk, hogy olyan neves írok-költők is jártak nálunk, mint George Topirceanu, Nicolae Iorga, Gárdonyi Géza és Kányádi Sándor. Megtudhatjuk azt is, hogy Nicolae Ceaușescu többször vadászott erdeinkben, vagy akár azt, hogy a neves néprajzgyűjtő, Orbán Balázs a 19. században fényképezett településünkön.

Igazi csemege ez a kötet minden borszé-ki számára (és nemcsak), hiszen „törékeny az emlékezet, ezért kell papírra vetni azt, amit tudunk”, ahogy a könyv előszavában is olvasható.

Farkas Aladár

Borszék, 2021

BORSZÉK TÖRTÉNETE A VÖRÖS ZÁSZLÓ

MAROSVÁSÁRHELYI NAPILAP HASÁBJAIN

AZ 1950-ES ÉVEK

1952-ben épült a háromemeletes, korszerű balneológiai épület. A földszinten terapeutikus fürdők voltak: iszappakolás, kefefürdő. Az emeleten szénsavas fürdők voltak. „Az étel bőséges, de egyhangú. Az étkezde kicsi, két váltásban esznek. Akadozik a villanyszolgáltatás. A posta gondozatlan. A fürdő útja sáros. A tavalyi szemét még ott van” olvasható a vendégek bejegyzéseiből. A Néptanács elnöke Toma Vasile volt.

A Szovjet Kultúra hete alkalmából az ARLUS szervezésében a fürdőtelepen rendezvények voltak. Konferencia az orosz nyelv fontosságáról, ismertették a Szovjetunió alkotmányát, a Szovjetunió népeinek a barátságáról tartottak előadást. Volt könyvismertetés, filmbemutató, színdarab és tánc.

Elkezdődött a villamosítás. A szénbánya a maroshévízi „Május 1” rajoni vállalatához tartozott. Új felvonóval dolgoznak, szellőztető ventilátorokat és vízpompát szerelnek.

Az Egészségügyi Minisztérium 1953-ban beüzemelt egy új melegfürdőt, ahol napi 500 fürdőt lehetett végezni. Augusztus közepén 2 730 üdülő volt Borszéken. Napközis óvodát nyitottak az üdülők gyerekeinek és Preventoriumot az egészséges, de fizikailag gyenge gyerekeknek.

A borvíztöltőde a Szovjetunióból kapta a felszerelés nagy részét. Igazgató Pallér Imre, főmérnök Stoenescu Ioan, Nagy Zoltán a főgépész. Az élmunkás dolgozók: Antal Margit IMSz-titkár, üvegdugaszoló, Kolozsi Lajos lakatos, Pascan Constantin gépkocsivezető, Schiller Julianna üvegmosó, Nagy Zoltán sztahanovista főgépész, Szabó Andor

autóvezető.

A könyvtárban 20 ezer könyvtári kötet volt.

Négy pionírtábor létesült, ahol 810 pionír fog nyaralni.

A szénbánya sztahanovista bányászai: Bogyé József, Márkos József, Krammer István (168%-ban teljesítette a napi normát), Krisztián Sándor bányamester, Kolozsi Antal és Küsmődi Béla bányászok. (A sztahanovisták rendszeresen túlteljesítették a tervet).

1954-ben 8 villában működött szanatórium és egy gyermek-betegség megelőző. 12 orvos teljesített szolgálatot. Télen sikőzpont működött. 12 tartományból 123 ifjú jött Borszékre, ahol sioktatók tanították. Eigel Julianna volt a kultúrigazgató. Az ő irányítása alatt tanulták be az I. L. Caragiale: „Egy farsangi komédia” c. három felvonásos színdarabot és bemutatták a Petőfi Sándor kultúrotthonban. Tamás István az új pékség egységfelelőse.

Októberben orvosi értekezletet szerveztek a faipari munkások egészségét veszélyeztető betegségekről. A háromnapos tanácskozáson egyetemi tanárok és orvosok vettek részt.

Az új borvíztöltőde igazgatója Nagy Dénes. Nagy hangsúlyt fektetnek az üvegmosásra. Először szódás vízzel, majd klóros vízzel mossák, végül borvízzel tisztálják. Óráként hatezer üveget tudnak átmosni. Élmunkások: Bartalis Teréz borvíztöltő, Codreanu Iliana, Fazakas Mária dugaszoló, Nagy Mária dugaszoló és Rugina Maria. Munkáslakás épül 9-10 családnak.

A szénbányának villanyellátási gondjai

vannak. Marina Iosif a bányamérnök, Eigel Antal üzembizottsági elnök, Nagy Zoltán gépész, Siller János fűtő, Krisztián Sándor bányamester és alapszervezeti titkár. Bányászok: Barabás Lajos, Binder László, Daniela Dorel, Fazakas Márton, Ferencz Károly, Hajnal János, Kamenyitzky Benedek főgépész, Kolbert Ferenc, Krammer István, Kulik Albert, Küsmődi István, Küsmődi Béla, Puskás Imre csoportvezető, Puskás János, Siklódi István, Siller József, Tankó Sándor és Vajda Sándor üzemvezető. Szovjet futószalagot kaptak.

Május 13-án a településen áthaladt a motorkerékpáros verseny, majd október 8-án az Országos Kerékpárverseny is.

A Felvásárló Szövetkezet borszéki képviselője Ruszka Ferenc volt. Ő kötötte a szerződéseket.

Borszéken nincs apaállat (öt éve épül az apaállat istálló).

1955 nyarán a Képzőművészeti Minisztérium kiállítást szervezett: Baba Corneliu, Gy. Szabó Béla és Vida Árpád 33 alkotásából. A fővárosi állami Filharmónia „Barbu Lăutaru” zenekara Borszéken vendégszerepelt.

Borszék” Köztársasági érdekeltségű fürdőhely”.

A szénbánya egy több lőerős kazánt kapott villanyáram fejlesztésre, villany fűrógépet kaptak és áttértek a kamarafejtés helyett a frontfejtésre. A csillékét házilag készítették a kovácműhelyben. Dr. Bányai János geológus mérnök szerint a borszéki barnaszén kalóriatétele 6 433 kalória.

(Folytatjuk a következő számban)
Farkas Aladár

MESÉLŐ MŰLT

ANNA-BÁLOK BORSZÉKEN

Nem tudjuk pontosan, hogy mikor volt az első Anna-bál, de bizonyítottan az 1880-as évektől kezdve évtizedeken keresztül került megrendezésre, szinte minden évben, legtöbb esetben júliusban, ritka kivétel volt, hogy augusztusban. Általában valamelyik neves személyiség karolta fel az eseményt, ami jótékony célt is szolgált, mert a befolyó jövedelemmel támogatást nyújtottak, pl. 1883-ban a Tekerőpatak tűzkárosult lakosai javára rendezték meg, majdnem kétszáz forintot gyűjtöttek össze. Blaha Lujza is közreműködött a nemes cél érdekében. Ezen az Anna-bálon nagy megrökönyödést váltott ki, hogy néhány hölgy feltett kalappal táncolt. Jelen voltak: gróf Lázár Jenőné, báró Huszár Ilonka, gr. Haller Antónia, Bornemissza Zsuzsanna bárónő, továbbá Urmánczy Jánosné és lányai: Ilonka és Janka és még sokan má-

Hideg sertéssült áfonyával	5.50
Imbisz különlegesség	12.—
Borjupaprikás	2.80
Töltött paprika	2.80
Párolt borju szűszült	3.20
Vajas borjulapocka káposztával	3.20
Párolt bélszín	3.20
Sertéscomb párolt káposztával	4.50
Vajas borjucsalók 3 személyre	6.50
Sertéskaraj	5.50
„Remény” különlegesség	12.—
Erdélyi fatányéros	7.50
Párisi borjufilé	5.50
Borjumájfilé rostos	3.20
Piritott borjumáj	2.80
Vargabéles	1.20
Erdélyi juhsajt	1.20
Erdei szamóca	1.20

A Remény szálló étlapja az 1942 aug. eleji Anna-bálon.

sok. 1895. július 24-dikén Dr. Bartók Jenő fürdőorvos rendezte az Anna-bált, melynek

tiszta jövedelme 98 forint volt. A csinosan díszített gyógyterem már este nyolc órakor benépesült, s reggeli 3 óráig maradt együtt a mulató közönség a Hamza Miska nagy-váradí zenekara mellett. Az első négyest 32 pár táncolta. Részt vettek: Bajkó Gyuláné (Borszék), dr. Szilvássy Jánosné (Borszék), Urmánczy Jánosné (Maroshévíz) stb.

A következő évben, 1896. július 25-dikén tartották meg a szokásos Anna-bált a fürdőközönség s a környék élénk részvétele mellett. A mulatság jótékony célt szolgált. A helybeli szegény iskolás gyermekek javára szervezték. A rendezőség, élén gr. Bethlen Istvánnal és dr. Urmánczy Nándorral, nem hiába követett el mindent a mulatság sikere érdekében. Az első négyest 42 pár táncolta s a tánc pezsgő jókedv mellett a reggeli órákig tartott.

(folytatás a 8. oldalon)

PÉNTEK 06.08.2021

21:00 DJ STEPHANO
LASER SHOW

23:00 DJ ANDI

SZOMBAT 07.08.2021

16:30 REAL DANCE SPORTTÁNC CLUB-
CSÍKSZEREDA

17:00 PLAIURI TULGHEŞENE

18:00 MORENA LEOPOLD

19:00 HOUSE OF PIONEERS

21:00 HOLOGRAF

22:30 TÁBORTŰZ

VASÁRNAP 08.08.2021

16:30 SAROSI GABRIELLA

17:00 LIVIA HARPA

18:00 CSÍKSZENTSIMONI

FÚVÓSZENEKAR

19:00 CZIFRASAROK

19:30 PITTYES2ES ÉS A GYUFA

21:00 MARGARET ISLAND

Primăria Oraş Borsec
Borszéki Polgármesteri Hivatal

ANYAKÖNYVI HÍREK

Születés

Melinte Alex Claudiu 2021.06.17

Ferencz Denisz 2021.06.21

Házasság

Rădulescu Florin és Bozdog Adela-Elena
2021.07.04

Papp István-Alpár és Osváth Éva
2021.07.10

Gabor Olimpiu Grigore és Simó Maria-
Magdolna-Ilona 2021.07.31

Elhalálozás

Santus Elisabeta

1935.08.20 - 2021.07.25

Köllő Ileana

1954.02.07 - 2021.07.24

Mathe Maria

1949.02.13 - 2021.07.22

Rotaru Katalin-Ilona

1957.11.15 - 2021.07.14

Zudor Endre

1961.12.17 - 2021.07.14

Nagy Maria

1970.06.03 - 2021.07.12

Nagy Maria

1951.02.24 - 2021.07.08

Csibi Imre

1960.04.02 - 2021.06.29

**SZELEKTÍV
HULLADÉKGYŰJTÉS
KAPURÓL KAPURA:**
2021. augusztus 16. hétfő.

SAKK VODA COSTELLE

A júliusi számban megjelent feladvány megoldása:

1 Hd6+-Kf8

2 Ve8+-Kg7

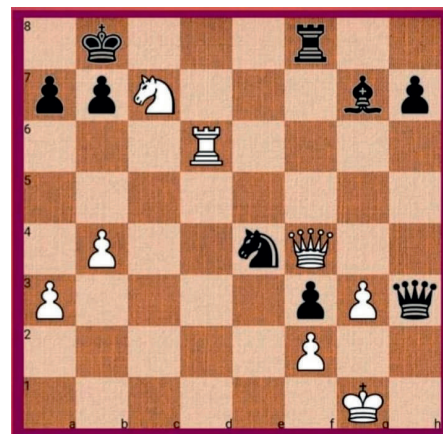
3 Hf5+!-exf5

4 Vg8#

Megoldás: Vodă Costel

Új feladvány!

A mellékelt ábrán egy sakk diagrammát mutatunk be. A sakk kedvelőit arra kérjük, hogy oldják meg a feladatot, majd a megoldást küldjék el a borsec@gmail.com e-mail címre. A megoldást a következő számban közöljük.

A fehér lép és mattot ad 4 lépésből.

BORSZÉKI POLGÁRMESTERI HIVATAL

Str. Carpați, nr. 6/A

ISSN 1224 - 1709

Felelős szerkesztő: Moga Renáta

Szerkesztőség: Ballai Erzsébet, Farkas Aladár, Fazakas Emese, Fazakas Mihály Emese, Ferency József, Kolbert Tünde, Kovács Júlia, Márton József, Pethő Csongor, Rédei Botond

Számítógépes szerkesztés: Moga Attila

Nyomda: F&F INTERNATIONAL - Gyergyószentmiklós

(folytatás a 7. oldalról)

1903. július 26-dikán fényes Anna-bál volt a Remény-szálló nagytermében. A bál rendezői, s első sorban a rendkívül tevékeny fürdőorvos, dr. Vámosy Zoltán gyönyörködhetett a szép asszonyok, üde lányok koszorúja övezte kicsiny oázisban, melyet a táncosok kised csapatja alkotott.

1905. július 22-dikén a fürdőző közönség este szépen sikerült Anna-bált rendezett az ev. ref. és róm. kath. templom, valamint kórház építés céljára. A fürdőközönségnek egy kedélyes, szép mulatságban volt része. A négyest 36 pár táncolta.

1909. július 31-dikén Anna-bált tartott a fürdőn időző fiatalság este a Remény-szálló nagytermében jótékony céllal. Belépődíj: személyjegy 2 korona, családi jegy 4 korona volt. A hölgyek utcai öltözetben jelentek meg.

1910-ben augusztus 20-dikán volt az Anna-bál. A nagyszámú, előkelő fürdővendégek között ott volt a vármegye nagy népszerűségnek örvendő főispánja, Gyalokay Sándor és az erdélyi mágns világ nagy része: Kemény báró, Teleki gróf, Bis-singen gróf, Mikes gróf, Bornemissza báró, Huszár báró és Degenfeld grófi családok. A bál után nagy érdeklődés mellett megtartott szépség-versenyben az asszonyi szépség díj győztese báró Kemény Pálné, s a lány-díj győztese Móricz Vilma lett.

A későbbiekben is megtartották az Anna-bálokat, egészen 1944-ig. A 2000-es években Mosneag Ilona újra felelevenítette ezt a nagyszerű eseményt, a legutóbbi bált 2016-ban szervezte meg.

Pethő Csongor